

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien norminpurkuehdotukset (39 kpl), huhtikuu 2025

Ministeriöiden alustavat kommentit ehdotuksista

1. Rahankeräyslain muuttaminen Ukrainan tuen tehostamiseksi

Ukrainan asevoimien suora tukeminen tai koulutus ei ole tällä hetkellä Suomen rahankeräyslain tarkoittamaa yleishyödyllistä käyttöä. Muutetaan sääntelyä siten, että Ukrainan asevoimien suora tukeminen on mahdollista nykyisten rahankeräyslain puitteissa niin kauan kuin maa on laittoman hyökkäyssodan kohteena.

SM: Ei valmistelussa ministeriössä, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Maaliskuussa 2025 on tehty kansanedustajien lakialoite rahankeräyslain 6 §:n muuttamisesta siten, että Suomen kansalaisyhteiskunnan nykyistä laajempi laillinen tuki laittoman hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle olisi mahdollista (LA 7/2025 vp). Lakialoitteen käsittely ei ole vielä eduskunnassa käynnistynyt. Sisäministeriössä ei ole tällä hetkellä suunnitteilla hankkeen asettamista rahankeräyslain muuttamiseksi. Norminpurkuehdotuksen osalta tulisi seurata sitä, miten lakialoitteen käsittely eduskunnassa etenee.

2. Yksityisten sairaanhoitokuljetuskaluston käyttöönottolupaprosessien korvaaminen ilmoitusmenettelyllä

Uuden ambulanssin toimitusaika on 4-5 kk ja usein se saadaan käyttöön lähellä sopimuksen alkamista. Ambulanssia ei kuitenkaan saa viranomaisen näkemyksen mukaan ottaa käyttöön ennen, kun se on kirjattu yksityisen sairaanhoitokuljetusta hoitavan yrityksen lupaan. Koska luvan muutos vie helposti 4-8 viikkoa, tulisi ambulanssi hankkia pari kuukautta etukäteen ja seisottaa sitä, kunnes em. byrokratia on saatu läpi. Tästä syystä ensihoidon lupaprosessista tulisi poistaa ambulanssien tarkistaminen ja niiden kirjaaminen yksilöitynä. Jatkossa palveluntuottajat ilmoittaisivat lupaviranomaiselle vain käytössään olevien ambulanssien määrät ja laadun.

STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Valvontalaissa ei säädetä, että tiedot pitäisi ilmoittaa tai rekisteröidä ajoneuvokohtaisesti yksilöityinä. Mahdollista harkita toiminnallisena muutoksena.

3. Myönnetään apteekin työntekijöille lupa kuljettaa potilaan vanhentuneet lääkkeet apteekkiin hävitettäväksi

Nykyisin apteekin työntekijä voi toimittaa potilaan lääkkeet tämän asuinpaikkaan esim. hoitokotiin, mutta paluumatkalla hän ei voi viedä pois potilaan vanhentuneita lääkkeitä apteekkiin hävitettäväksi, ellei hänellä ole vaarallisen jätteen kuljetuslupaa. Muutos sujuvoittaa käytännön työtä.

STM: *Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia / Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen*

Ministeriön perustelut: *Ministeriössä ei tunnistettu, että lääkelaissa tai muussa laissa olisi estettä tälle, mutta voidaan selvittää, mikäli sitä toivotaan.*

4. Soteri: *Helpotetaan ammatinharjoittajalääkäreiden muutosilmoitusten tekemistä lupaviranomaiselle*

Ammatinharjoittajalääkärit ovat aiemminkin joutuneet tekemään muutosilmoituksen Valviraan/AVIin esim., jos ovat laajentaneet jo olemassaolevaa toimintaansa toiseen toimipisteeseen. Soteri-lainsäädännön myötä menettely on muuttunut siten, että kyse on muutosilmoituksen sijaan uudesta rekisteröintihakemuksesta. Palvelu on hyvin ruuhkautunut ja jonotus on parhaimmillaan useita kuukausia. Hakemus on jätettävä, vaikka henkilö työskentelisi samassa yrityksessä, mutta toimipaikan osoite on toinen. Säännöstä tulisi järkevöittää juuri näiden samassa yrityksessä toimivien lääkäreiden osalta, jotta turhilta hakemuksilta vältyttäisiin.

STM: *Toimenpiteitä käynnissä*

Ministeriön perustelut: *Toiminnallinen muutos, josta ehdotuksen sisältöinen uusi tulkintalinjaus ja sen ohjeistus jo hyväksynnällä (ellei jo hyväksytty) Valvirassa ja Avissa.*

5. Soteri: *Palvelutuottajan muutto olisi vain käyntiosoitteen muutos olemassa olevaan palvelupisteeseen*

Valviran verkkosivujen ohje ei yksilöi sitä, tarkoitetaanko palvelupisteeseen osoitteenmuutoksella käyntiosoitteen muutosta vai postiosoitteen muutosta. Soterissa palvelupisteellä on vain käyntiosoite, ja postiosoite on palveluyksikön tasolla, joten todennäköisenä voitaisiin pitää, että palvelupisteiden muutosohjeella on tarkoitettu nimenomaisesti palvelupisteeseen käyntiosoitteen muutostilanteita.

STM: *Toimenpiteitä käynnissä*

Ministeriön perustelut: *Toiminnallinen muutos, josta ehdotuksen sisältöinen uusi tulkintalinjaus ja sen ohjeistus jo hyväksynnällä (ellei jo hyväksytty) Valvirassa ja Avissa*

6. Soteri: *Luodaan soteri-rekisteriin työkalu palveluyksiköiden yhdistämiseksi*

Tämä muutos on todennäköisesti toteutettavissa ilman lainsäädäntömuutosta luomalla Soteri-rekisteriin uusi helppokäyttöinen työkalu. Kyse on siten ohjelmointityöstä ja hallinnollisesta päätöksestä Valviran ja avien suunnalta.

STM: *Toimenpiteitä käynnissä*

Ministeriön perustelut: *Lain mahdollistama rekisteritoiminnallisuus, joka on Soteri-kehittämisen toteutuslistalla 2025.*

7. Soteri-lainsäädäntöön kahden viikon tavoiteaikataulu

Toteutetaan Soteri-lainsäädäntö siten, että jokainen palveluntuottaja voi aloittaa toiminnan, mikäli valvontaviranomainen ei ole kahden viikon kuluessa ilmoittanut toiminnan aloittamisen esteestä. Pidetään lainsäädäntö voimassa vähintään kolme vuotta, jolloin tietojärjestelmä ja prosessit ehditään saada kuntoon tai mieluummin säädetään muutos pysyvänä. Säädös-/suositusmuutos

STM: Muutos ei mahdollinen = ei kannatettava

Ministeriön perustelut: Ei puolleta. Ei toisi muutosta nykytilaan, vaan pikemmin voisi viivästyttää käsittelyä. Tällainen "hiljainen hyväksyntä" olisi mahdollista toteuttaa vain siten, että 2 vko määräaika alkaisi hetkestä, jolloin tuottaja on antanut kaikki rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot. Käytännössä nykytilassa rekisteripäätös tehdään lähes kaikissa tapauksissa n. 1-2 päivässä siitä kun nämä tiedot on saatu, eli muutos ei asiallisesti muuttaisi mitään, mutta edellyttäisi sekä hakijalta että viranomaiselta uuden määräaikaseurannan ja siihen liittyvän vahvistusmenettelyn käyttöönottoa joka viivyttäisi käsittelyä ja toisi hallinnollista taakkaa. STM:ssä on käynnissä valvontalain muutostarvearvio, jossa tarkastellaan mahdollisuutta asettaa joitain tuottajia/palveluita kokonaan ilmoituksenvaraisiksi. Tilanteessa 4/25 toteutuneiden käsittelyaikojen mediaani ja keskiarvo on jo valtakunnallisesti n. 1kk, mikä tarkoittaa, että valtaosa hakemuksista ratkaistaan sitä lyhyemmässä ajassa.

8. KELA:n vaativa lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma pitäisi voida perustaa myös yksityisen terveydenhuollon toimijan laatimaan kuntoutussuunnitelmaan

Nykyisen Kelan kuntoutuslain mukaan suunnitelma laaditaan kuntoutuksen hoidosta vastaavassa julkisen terveydenhuollon yksikössä. Kohdasta tulisi poistaa sana ”julkisen”, jolloin kuntoutuja voisi perustaa hakemuksensa myös yksityisen terveydenhuollon laatimaan kuntoutussuunnitelmaan. Tämä nopeuttaisi hoitoon pääsyä, sillä kuntoutussuunnitelmia on osalla alueista vaikea saada julkisessa terveydenhuollossa tehdyksi.

STM: Arviointi kesken.

9. Rekisteröintimenettelyn mahdollistaminen Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen hankinnoissa

Kela järjestää vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen tällä hetkellä pitkissä, nelivuotisissa kilpailutuksissa. Tämä malli on jäykkä ja virheiden korjaaminen sopimuskauden aikana on vaikeaa. Lisäksi se aiheuttaa epävarmuutta kuntoutujille, jos oma palveluntuottaja ei pääse uudelle sopimuskaudelle.

Ratkaisuksi esitetään siirtymistä rekisteröintimenettelyyn, jossa Kela hyväksyy kaikki vaatimukset täyttävät palveluntuottajat ilman kilpailutusta. Malli on jo käytössä Kelalla mm. kuntoutuspsykoterapiassa, ja kokemukset ovat olleet myönteisiä.

STM: Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Kelan kuntoutuksen rekisteröitymismenettelyä koskevan lainvalmisteluhankkeen käynnistämisestä on keskusteltu Kelan kanssa. Kela on käynnistänyt asiaa koskevia selvityksiä. Tärkeää on selvittää erityisesti hinnan asettamista. Asiaa koskeva lainvalmistelu kuitenkin edellyttäisi lainvalmisteluresursseja SVO/ETU:lla. Hallituksen jo päättämät lainvalmisteluhankkeet on priorisoitava.

10. Tekoälyn hyödyntäminen sote-alan kirjaamisissa

Tekoälyn hyödyntämistä on jatkettava ja lisättävä erityisesti sosiaalihuollon palveluiden puolella. Monet sote-ammattilaiset tekevät jopa yli puolet työajastaan erilaista kirjaamista. Tekoälypohjaiset kirjaamisohjelmat kehittyvät koko ajan. Näitä on muutamilla hyvinvointialueilla jo hyvällä menestyksellä kokeiltukin. Järjestelmää voivat käyttää mm. hoitajat, lääkärit ja sosiaalityöntekijät.

STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Tekoälyn käyttö kirjaamisen tuessa ei vaadi lainsäädäntömuutoksia, mutta tarvittaessa voidaan vahvistaa nykyistä lainsäädäntöä soveltamisen selkänajana.

11. Kartoitetaan lääkärin tosiasiallinen tarve erilaisten läheteiden ja todistusten laatimisessa ja yksinkertaistetaan menettelyä soveltuvien osin

Psykiatrian ja ajo-oikeustodistusten lisäksi hoitotukilausuntoja pitää keventää ja erityiskorvattavien lääkkeiden lausunnoista luopua. Jatkossa riittäisi sairauskertomusmerkintä. Muutokset helpottaisivat myös muiden ammattihenkilöiden työskentelyä ja palveluiden saavutettavuutta.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Lähetteen käsite ja merkitys eri tilanteissa on selvityksessä virkakoneistossa ja liittyy mm. hoitovastuun siirtymiseen. Kelan edellyttämät lausunnot ovat osa lausunnot ja todistukset-ryhmän työtä, jonka työstä valmistuu loppuraportti kesällä 2025.

12. Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden hakemuksiin hyväksytään lääkärintodistuksen ohella esimerkiksi fysioterapeutin lausunto

Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden hakemuksiin ei tulisi vaatia lääkärintodistuksia. Esim. fysioterapeutin lausunto olisi riittävä, jos kuljetuksen tarve perustuu fyysiseen vaikeuteen liikkuu.

STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Sosiaalihuoltolaki ei edellytä lääkärintodistusta, päätös tehdään yksilölliseen arvioon perustuen. Joillakin alueilla joissakin tilanteissa voidaan vaatia tarkempia liitteitä, kuten lääkärinlausunto, kun taas toisilla riittää sosiaalityöntekijän arvio.

13. Tarpeettomat tuplalausunnot pois terveydenhuollosta

Esimerkiksi kardiologi joutuu kirjoittamaan Kela-lausunnon potilaan tarvitsemaan verenohennuslääkkeeseen, vaikka hän on juuri arvioinut, että tämä tarvitsee lääkkeen ja laatinut reseptin. Sen pitäisi riittää. Vastaavien tuplalausuntojen purkamisen mahdollisuuksia kartoitettava laajemminkin.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Todistukset ja lausunnot -työryhmän työ.

14. Fysioterapeuttien ja jalkahoitajien kirjaamisvelvollisuutta Kantaan kevennettävä

Fysioterapeuteille ja jalkahoitajille (mahdollisesti muillekin) on tulossa velvollisuus kirjoittaa Kantaan tiedot antamistaan hoidoista. Tämä kuormittaa erityisesti pienyrittäjiä. Velvollisuutta tulisi näiden hoitojen osalta keventää soveltuvin osin keskittyen terveysperusteiseen kirjaamiseen.

STM: Arviointi kesken

Ministeriön perustelut: THL vastaa kirjaamisen ohjaamisesta (ja ilmeisesti 2026–2027 käydään suunnitellusti läpi). Toisaalta esim. juuri päätetty SV-korvata fysioterapeuttien itsenäistä vastaanottoa -> tärkeä tietää, mitä käynnillä tehdään.

15. Helpotetaan kehitysvammaisille suunnattujen kesäleirien järjestämistä joustavoittamalla lääkejakeluun liittyviä sääntöjä

Ennen vuotta 2021 tukihenkilöt, vapaa-ajanohjaajat sekä leiriohjaajat saivat auttaa kehitysvammaista leiriosallistujaa ottamaan lääkkeensä, jos se oli annosteltu valmiiksi henkilön omaan lääkedosettiin.

Vuonna 2021 voimaan tulleen uuden STM-ohjeistuksen mukaan ainoastaan sosiaali- ja terveysalan tutkinnon omaava henkilö, jolla on erillinen lupa antaa lääkkeitä, saa antaa lääkkeen valmiiksi annostellusta dosetista.

Tämä ohjeistus rajoittaa kohtuuttomasti kehitysvammaisten vapaa-ajan mahdollisuuksia, sillä leirijärjestäjillä on käytännössä hyvin vaikea löytää sote-alan henkilöstöä (=henkilöstöpula) leireille kesätöihin. Mikäli sopivia henkilöitä ei löydy, ei leirejäkään voi järjestää tai sairaustapausten vuoksi ne pahimmassa tapauksessa voidaan joutua perumaan.

STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia / Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: STM turvallinen lääkehoito-opas (selvitellään päivittämistä). Ei säädösmuutostarvetta.

16. Poistetaan vaatimus toimittaa vuosittain lääkärinlausunto todisteeksi kehitysvammasta, jonka lääkäri on todennut elinikäiseksi.

Esimerkiksi tällä hetkellä uusi hakemus ja lääkärinlausunto vaaditaan joka vuosi KELA:n korvaamiin terapioihin, tukiviittomaopetushakemukseen ja hakemukseen vammaisen henkilön lyhytaikaiseen hoitoon (ympäri vuorokautinen), vaikka lääkäri on todennut kehitysvamman pysyväksi. Usein hakemuksiin on liitettävä lääkärintodistus ja mahdollisesti muita todistuksia esim. ergoterapeutilta, puheterapeutilta ja fysioterapeutilta, joka yleensä saa maksimissaan olla kuusi kuukautta vanha. Tavoitteena tulisi olla, että todistus lähetetään yhden kerran tai vaihtoehtoisesti, että päätös oikeudesta palveluun tehdään pidemmäksi aikaa kuin yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Tämä menettely rasittaa erityisesti perheitä, joissa on kehitysvammaisia lapsia. Avun tarve on jatkuva, vaikka lapsi kasvaa ja kehittyy. Lisäksi menettely rasittaa sosiaalityöntekijöitä (tekevät hallintopäätöksen ja pitävät tilastoja yllä) sekä lääkäreitä, fysioterapeutteja, ergoterapeutteja ja muita ammattiryhmiä, joiden lausuntoa tarvitaan.

STM: Arviointi kesken.

Ministeriön perustelut: Ehdotus vaikuttaisi laajasti sosiaaliturvaetuuksien myöntämisedellytyksiin ja todennäköisesti lisäisi etuusmenoja. Etuuslainsäädännössä ei ole diagnosoikohtaisia myöntämisedellytyksiä, joten pelkästään kehitysvammadiagnoosien osalta ei ole mahdollinen. Asiaa on selvitettävä osana vammaiseturvuuksien kokonaisuutta. Lausunnot ja todistukset -työryhmän työ on kesken, samoin KELA:n BC-lausuntojen kehittäminen ja edellä mainituista voi tulla helpotuksia.

17. Ilmalämpöpumppujen asennusoikeuden laajentaminen

Lain mukaan ilmalämpöpumpun saa asentaa vain Tukesin rekisterissä oleva asentaja, jolla on kylmälaiteliikkeen pätevyys. Esitetyt lämpöpumppu tulee ostaa yritykseltä, joka myy laitteen asennuksen kanssa. Jos laitetta ei osteta asennuksen kanssa, ostajan on osoitettava laitteen myyjälle, että asennuksen tulee tekemään pätevä asennusliike. Vastaan on tullut tapauksia, jossa yksittäisellä asentajalla ei ole ollut oikeutta asentaa ilmalämpöpumppuja, koska hän ei ole ollut vuotta ulkopuolisella henkilöllä työntekijänä. Tämä siitäkin huolimatta, että ko. asentaja on toiminut aiemmin ilmalämpöpumppujen asentamisen opettajana.

YM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: EU:n suoraan jäsenmaista sitovassa F-kaasuasetuksessa (EU) 2024/573 edellytetään 10 artiklan mukaisesti, että F-kaasuja ja niitä korvaavia vaihtoehtoisia kylmäaineita käsittelevillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä on asianmukainen laitetyyppiä ja tehtävää toimenpidettä koskeva pätevyys. Jäsenvaltioilla tulee olla päteväntä ja koulutusohjelma asetuksen vaatimuksen täyttämiseksi.

Norminpurkuehdotuksessa viitataan F-kaasuasetuksen (EU) 2024/573 11 artiklan 7 kohdassa säädettyyn vaatimukseen siitä, että F-kaasulla esitetytyn laitteen saa myydä loppukäyttäjälle vain, jos loppukäyttäjä voi osoittaa käyttävänsä asetuksen 10 artiklan mukaisesti pätevöityä yritystä.

Tavanomaisen pienehkön lämpöpumpun, jossa kylmäainetta on alle 3 kg, saa asentaa sellainen toiminnanharjoittaja, jonka asennus- ja huoltohenkilöstöllä on suoritettuna talotekniikan ammattitutkinnon tai perustutkinnon lämpöpumppuja koskeva osatutkinto. Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöltä vaaditaan talotekniikan ammattitutkinnon osatutkinnon (lämpöpumppuja tai kylmäaineiden käsittelyä koskeva osa) lisäksi vähintään yhden vuoden työkokemus toiminnanharjoittajan toimialalta. Työkokemuksen ei tarvitse olla kylmäalalta. Yleinen tekninen työkokemus on katsottu riittäväksi vastuuhenkilölle tavanomaisten pienehköjen lämpöpumppujen asennus- ja huoltotoiminnassa.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ylläpitämässä kylmäalan pätevyysrekisterissä on 5 444 toiminnanharjoittajaa, joiden palveluksessa on yhteensä 9 017 henkilöä, jolla on pienehköjen lämpöpumppujen asennus- ja huoltotoimintaan vaadittava pätevyys (alle 3 kg kylmäainetta sisältävät lämpöpumput). Toiminnanharjoittajat ovat yleensä pieniä yrityksiä ja yrittäjiä, joilla on toiminimi.

18. Sallitaan sopimuspalokuntalaisia koskevan koulutuksen sisällön mukauttaminen paikkakunnan ja sen erityispiirteet huomioivaksi

Sopimuspalokuntalaisten koulutus pitäisi voida mukauttaa paikkakunnan olosuhteet huomioonottavaksi, sillä alueiden väliset tarpeet vaihtelevat suuresti. Koulutukseen pitää kuitenkin jatkossakin sisältyä perusasiat, kuten tähänkin mennessä. Tarpeet eri alueiden välillä vaihtelevat. Esimerkiksi monissa osaa saaristoa ei ole kerrostaloja, joten siellä koulutus korkeiden rakennusten osalta ei ole tarpeellinen. Tulipalon sattuessa harvaan asutulla alueella sopimuspalokunta on käytännössä ensimmäisenä paikalla auttamassa, ja siksi sen toiminta ja ihmisten halukkuus osallistua toimintaan on varmistettava.

SM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Tällä hetkellä lainsäädäntö edellyttää, että pelastustoimintaan osallistuvalla on vähintään pelastustoiminnan peruskurssi suoritettu. Siitä eteenpäin työnantajan tehtävänä on määrittää osaamisvaatimukset kuhunkin toimintaympäristöön. Pelastustoiminnan peruskurssiin kuuluu korkealla työskentelyn (kuten esim. katolla tehtävä) perusteet. Lisäksi on erikseen putoamisvaarallisella alueella työskentelyn kurssi (PVAT), jonka käyminen voidaan harkita tarpeen mukaan.

Suorituskykyvaatimukset on hyvä mitoittaa realistisesti siten, että käytettävissä olevat resurssit voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden kuitenkin työturvallisuuteen liittyvät tekijät. Nykyinen sääntely mahdollistaa koulutuksen sisällön mukauttamisen paikkakunnan ja sen erityispiirteet huomioivaksi

19. Selvitetään metsätalouden verotuksen helpottaminen menojäännösten osalta

Tällä hetkellä metsätalouden verotuksessa enintään 600 euron suuruinen menojäännös poistetaan kerralla. Rakennuksissa poistoprosentti on 10 %, koneet ja laitteet 25 %, metsäteiden rakentamis- ja perusparannusmenot sekä metsäojituksen, metsäojien perkauksen ja täydennysojituksen menot 15 %. Tulee selvittää, voidaanko verotusta järkeistää ja nostaa em. 600 euroa suuremmaksi esim. 1500 euroon. Viimeisten hippusten poistoihin menee vuosia. Esim. jos rakennuksesta on jäljellä 2000 euroa, sitä poistetaan vielä useita vuosia.'

VM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Tuloverolain 115 §:n mukaan metsätalouden hankinta voidaan poistaa suoraan, jos sen hankintameno tai menojäännös on enintään 600 euroa. Kun muussa yritysverotuksessa poistettavalle omaisuudelle lasketaan omaisuuslajikohtainen (esim. irtain käyttöomaisuus) yhteinen menojäännös, metsätalouden poistot lasketaan hyödykekohtaisesti esimerkiksi jokaisesta koneesta ja rakennuksesta erikseen. Kun myös suoraan poistettavan menojäännöksen rajaa sovelletaan jokaiseen hyödykkeeseen erikseen, menojäännösraja tulee useiden verovelvollisten kohdalla sovellettavaksi useaan kertaan. Metsätalouden kertapoistoille ei ole asetettu verovelvolliskohtaisen yhteismäärän ylärajaa, kuten yritysverotusta koskevassa elinkeinoverolain 33 §:n 2 momentissa (enintään 3.600 euroa) on säädetty. Tästä johtuen metsätalouden kertapoistoraja on alempi kuin elinkeinoverotuksen vastaava raja.

Mainittua kertapoisto- ja menojäännösrajaa korotettiin vastikään 600 euroon vuonna 2020. Sitä ennen raja oli 200 euroa vuodesta 2002 vuoteen 2020. Yritysverotuksessa pienhankinnan rajana on 1.200 euroa. Metsäverotuksen 600 euron rajaa ei ole edellä mainituista syistä perusteltua korottaa.

20. Erittäin tarkkojen kaavamääräysten poistaminen ja ylisääntelyn vähentäminen

Useat uudet kaavat ovat erittäin tarkasti määriteltyjä ja kaavoitusvaiheessa pitkälle suunniteltuja. Esimerkiksi räystäslinjan korkeus voi määrittää sallittua kerroskorkeutta ja sitä kautta poissulkea mahdollisia rakentamisen tapoja. Yleinen ohjeistus ja ohjaaminen kaavoitukseen edesauttaisi eri menetelmien välistä kilpailua ja toteuttamista. Kartoitetaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

YM: Toimenpiteitä käynnissä/Toteutettu

Ministeriön perustelut: Lain tasolla kaavamääräysten antamista on jo tällä hetkellä rajattu: Asemakaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-aluetta rakennettaessa tai muutoin käytettäessä. Joissain tilanteissa kuitenkin tarkatkin määräykset ovat tarpeen, esim. täydennysrakennettaessa kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Yksi asemakaavan tehtävistä on hyvästä ympäristöstä ja kaupunkikuvasta huolehtiminen. Asiaa on tarkasteltu meneillään olevan alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä. Ehdotettu uusi vaatimus arvioida asemakaavan vaikutukset rakentamisen kustannuksiin saattaa vaikuttaa tarkkoja kaavamääräyksiä vähentävästi. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään siirtyminen (siirtymäaika vuoteen 2029) ja uusi asetus kaavamääräyksistä myös yhtenäistävät kaavamääräyksiä. Hallituksen esitysluonnos uudeksi alueidenkäyttölaki on parhaillaan lausunnoilla. Ympäristöministeriön on myös tarkoitus uusaa kaavoitusta koskevia oppaita, joilla vaikutetaan kaavoituskäytäntöihin kunnissa.

21. Rakennuslupan lupakäsittelyssä digitaalinen asiointi ensisijaiseksi

Lupakäsittelyjen digitalisointi on erinomainen kehityssuunta ja tähän tulee pyrkiä kaikin keinoin. Osana kehitystyötä on huolehdittava, että siirtymäaikojen jälkeen vanhat prosessit eivät jää voimaan. Esimerkiksi, jos IFC toimii luvan myöntämisen pohjana tulevaisuudessa ei tulisi enää vaatia perinteistä rakennuslupakuvasarjaa.

YM: Toteutettu / Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Asia sisältyy 1.1.2025 voimaan tulleeseen rakentamislakiin. Rakentamislakia tarkentavat asetukset ovat tältä osin vielä valmistelussa.

22. Rakennusalan eurokoodien ja muiden kansainvälisten standardien ja käytäntöjen yhtenäistäminen

Eurokoodit ovat Euroopan komission laatimia laskentaohjeita kantavien rakenteiden suunnitteluun. Viennin edistämiseksi määräysten ja suunnitteluperusteiden tulee olla mahdollisimman yhteneviä koko Euroopassa ja erityisesti Pohjoismaissa. Eurokoodissa voidaan tehdä kansallisia valintoja ja tulkintoja siitä, miten eurokoodia käytetään Suomessa. Näiden valintojen tulisi lähtökohtaisesti olla samoja, kuin muissa maissa. Äärimmäisenä esimerkkinä toimii välipohjien sallittu taipuma. Suomessa sallittu taipuma on 0,5 mm ja Ruotsissa 1,5 mm. Kolminkertainen sallittu taipuma tekee Ruotsin välipohjista merkittävästi halvempia kuin Suomessa tehdyt välipohjat.

YM: Toimenpiteitä käynnissä, myös ei purettavaa normia (kyse ei ole lainsäädännöstä)

Ministeriön perustelut: Eurokoodit eivät ole komission laatimia laskentaohjeita tai säädöksiä, vaan yhteiseurooppalaisia standardeja, joita laatii ja julkaisee Euroopan standardisointijärjestö

CEN. Eurokoodit koskevat sisällöltään niin väylärakentamista kuin talonrakentamista. Ympäristöministeriö ei osallistu standardien laadintaan. Eurokoodien käyttöön liittyy niiden kansalliset standardien liitteet siinä laajuudessa kuin niitä eri jäsenmaissa otetaan käyttöön. Eurokoodien kansallisten valintojen laatiminen 2. sukupolven eurokoodeille on parhaillaan käynnissä. Uudet eurokoodit tulevat voimaan 3/2028 ja niiden koekäyttö aloitetaan n. vuosi tätä määrääikää aikaisemmin. Kansallisia liitteitä laativat Suomessa standardisoinnin toimielimet, liikenne- ja viestintäministeriö omalla toimialallaan sekä talonrakentamisessa osin, keskeisempien rakenteellista turvallisuutta koskevien asioiden kannalta ympäristöministeriö. Näitä ovat mm. kantavien rakenteiden suunnitteluperusteita, kuormia ja geoteknistä suunnittelua koskevat valinnat.

Pohjoismaiden kanssa on yli 10 vuotta ollut keskustelussa pohjoismaiden talousalueen toiminnan kannalta standardien kansallisten liitteiden harmonisointipyrkimys. Suomi on ollut asiassa aloitteellinen ja vaikuttamista tähän suuntaan jatketaan mm. siten, että ministeriö ja eurokoodien Suomen standardointitoimielinten edustajat ovat mukana pohjoismaisissa yhteistyö- ja koordinoitiryhmissä, joissa kartoitetaan ja kehitetään mahdollisuuksia 2. sukupolven eurokoodeja koskevien kansallisten valintojen yhtenäistämiseksi. Kyse ei ole lainsäädäntötyöstä.

23. Tavaraliikenteen ajo- ja lepoaikojen alueellinen joustavoittaminen

Ajo- ja lepoaikojen joustamattomuuden vuoksi kuljetusalan ammattilaiset joutuvat pitämään taukoja hankalissa olosuhteissa. Ajo- ja lepoaika-asetusta on muutettava joustavampaan suuntaan. Joustojen tarpeellisuutta korostavat Suomen muita EU-maita pidemmät etäisyydet ja hajautunut elinkeinorakenne. Pohjoisen olosuhteiden huomioiminen on perusteltua. Muutokset olisivat Suomen logistisen kilpailukykyämme mukaista.

LVM: Muutos ei mahdollinen (muutos ei järkevä)

Ministeriön perustelut: Kuljettajien ajoajoista, tauoista ja levoista säädetään Euroopan neuvoston ja parlamentin asetuksessa (EY) N:o 561/2006 (ajo- ja lepoaika-asetus). Asetuksen 13 artiklassa säädetään poikkeuksista, joista säädetään kansallisesti valtioneuvoston asetuksella ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä (507/2018). Suomi on ottanut ajo- ja lepoaika-asetuksen sallimat kansalliset poikkeukset käyttöön lähes täysimääräisesti.

Asetuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan on mahdollista säätää poikkeuksia 100 kilometrin etäisyysrajaan nykyisille kansallisille poikkeuksille harvaan asutuilla alueilla tiettyjen ehtojen täyttyessä. Vaikka kuljetus olisi vapautettu EU:n ajo- ja lepoaikasääntelyn noudattamisesta, työntekijäasemassa olevien kuljettajien tulee tästä huolimatta noudattaa kansallisia työaikalain moottoriajoneuvon kuljettajaa koskevia työaikasäännöksiä tai yrittäjäasemassa olevien kuljettajien liikenteen palveluista annetun lain yrittäjäkuljettajaa koskevia työaikasäännöksiä. Kuljettajan tulee tällöin tallentaa työajan käyttö manuaalisesti. Moottoriajoneuvon kuljettajan tai yrittäjäkuljettajan työaikasäännökset eroavat EU:n ajo- ja lepoaikasääntelystä vain vähän.

Harvaan asuttujen alueiden poikkeuksia ajo- ja lepoaikoihin on arvioitu ja niitä on käyty läpi esim. logistiikan pyöreän pöydän keskustelussa 8.5.2025. Aiheesta on lisäksi keskusteltu Euroopan komission kanssa, koska harvaan asuttujen alueiden kansalliset poikkeukset vaativat komission hyväksynnän. Komissio on ilmoittanut, ettei ajo- ja lepoaika-asetusta olla avaamassa lähivuosina.

Ehdotetut poikkeukset eivät toisi joustoja harvaan asuttujen alueille, minkä lisäksi harvaan asuttujen alueiden poikkeukset jo olemassa oleviin poikkeuksiin vaikeuttaisivat ajo- ja lepoaikavalvontaa entisestään.

24. Uusiutuvan energian ja puhtaiden teknologioiden investointien lupamenettelyjen sujuvoittaminen

Ympäristöministeriön johdolla on käynnistynyt hanke, jonka tavoitteena on tukea uusiutuvan energian ja vihreiden investointien lupamenettelyjen sujuvoittamista. Tämä koskee myös kuljetus- ja logistiikka-alaa. Vaihtoehtoisten käyttövoimien investoinnit pitää voida toteuttaa sujuvasti.

YM: Toteutettu / Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Ympäristöministeriössä on käynnissä yhden luukun palvelujen hanke, jossa kehitetään ja sujuvoitetaan lupamenettelyjä uudessa valtion hallinnon rakenteessa. Hankkeessa on jo annettu eduskunnalle esitykset ns. yhden luukun palveluista (HE 41/2025 vp) ja uusiutuvan energian lupamenettelylain muuttamisesta (HE 42/2025 vp). Jälkimmäisellä täytäntöönpannaan EU:n uusiutuvan energian edistämistä koskevasta REDIII-direktiivistä johtuvat velvoitteet, kuten säännökset lupamenettelyiden määrärajoista sekä nopean kehittämisen alueista.

25. Viestintäverkkojen rakentamisen lupaprosessit: otetaan käyttöön yhden luukun periaate

Viestintäverkkojen lupaprosessi on digitalisoitava niin, että rakentamisen luvat saa yhdestä pisteestä ja valtion tai kuntien lupaviranomainen huolehtii hallinnon sisäisistä luvista. Ympäristöministeriössä vireillä oleva yhden luukun palvelujen lainsäädäntöhanke tulee ulottaa koskemaan myös viestintäverkkojen rakentamista.

YM, LVM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Ympäristöministeriön yhden luukun palvelujen hankkeessa on annettu eduskunnalle HE 41/2025 vp. Esityksellä sujuvoitetaan tulevan valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston toimivallassa olevaa ympäristöllistä luvitusta. Tarkoituksena muun muassa on, että uusi Lupa- ja valvontavirasto voi käsitellä yhdessä sellaisia keskeisiin ympäristölakeihin perustuvia lupahakemuksia, jotka kohdistuvat valtion ympäristöasioihin. Hanke ei ulotu muiden viranomaisten kuten kuntien toimivaltaan.

LVM ja Traficom toimeenpanevat gigabittiasetusta eli nopeiden tietoliikenneyhteyksien saatavuuteen liittyvää EU-asetusta kansallisella tasolla. Gigabittiasetuksen tavoitteena on, että tietoliikenneinfran rakentamiseen ja sijoittamiseen tarvittavat luvat voitaisiin hakea kansallisesta keskitetystä lupahakemuspalvelusta jo 05/2026. Ajatus kansallisesta yhteisestä lupahakemuspalvelusta on oikein kannatettava, mutta Suomen mittakaavassa olisi järkevää, että se kattaisi kaiken valtion ja kuntien yleisille alueille sijoitettavan tekniikan. Toteutuessaan siten, että lupahakemuspalvelu palvelee vain tietoliikenneinfraa, joutuu valtio ja kunnat käyttämään toista / toisia rinnakkaisia lupahakemuspalveluja mm. kaiken muun tekniikan sijoittamiseen ja muiden kaivulupien myöntämiseen. Monilla kunnilla on jo nykyään käytössä jokin lupahakemuspalvelu (esim. Lupapiste.fi). YM, LVM ja Traficom ovat keskustelleet kevään 2025 aikana tästä haasteesta. LVM:n ja Traficomin asiantuntijat ovat todenneet, että gigabittiasetuksen toimeenpanoaikataulu on tiukka ja tutkineet lupahakemuspalvelulle vaihtoehtoisia toteutusmuotoja.

26. Kevennetään päivittäistavarakaupan yritysten raportointivelvoitteita

Yrityskentältä on saatu paljon esimerkkejä nykyisestä laajasta ja usein moninkertaisista raportointivelvoitteista. Raportointivelvollisuudet ovat useissa tapauksissa saman laajuiset yrityksen koosta riippumatta. Suurilla yrityksillä on resurssit raportoinnin toteuttamiseen, mutta tuottavaa työtä se ei niillekään ole. Pk-yrityksillä samat henkilöt toteuttavat raportointivelvollisuudet oman työnsä ohella.

Kyse näistä velvoitteista:

- Ruokaviraston ja Valviran sähköiset järjestelmät ja rekisterit: TOUKO, ILPPA, VATI, ALLU ja TURRE → *yhden luukun periaate, pitäisi voida tehdä keskitetysti pääkonttorilta, kaikkiin järjestelmiin pitäisi voida kirjautua yhdellä kertaa eikä erikseen, yrityksen Suomi.fi-tunnuksen käytön helpottaminen*
- Rehutuonti-ilmoitus: *Rehujen (lemmikkien ruoat) tuonnin myyntimäärän helpottaminen (nyt myydyt kappaleet on muunnettava kg-määrään, joka aiheuttaa lisätyötä).*

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Ruokavirasto vastaa monen ehdotuksessa mainitun tietojärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta. Järjestelmien parempi yhteensovittaminen edellyttäisi sellaisia resursseja tietojärjestelmien kehittämiseen, mitä Ruokavirastolla ei ole. Ruokaviraston tietojärjestelmien korjausvelka on jo nyt yli 25 miljoonaa euroa.

27. Viranomaisvalvonnan tulkintojen yhtenäistäminen päivittäistavarakaupan alalla

Viranomaisvalvonnassa säädösten tulkinta aiheuttaa alueellisia eroavaisuuksia. Tämä aiheuttaa hankaluuksia erityisesti kaupan ketjumaisessa toiminnassa. Ketjutoiminnassa joudutaan toimimaan tiukimman ohjeistuksen mukaan kaikissa myymälöissä. Esimerkiksi elintarvikehygienian määräysten ja alkoholin vähittäismyynnin muutoslupahakemusten käsittelyssä tulkinnat vaihtelevat eri AVIen alueilla.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Elintarvikehygienialainsäädännön tulkinta ja ohjeistus kuuluvat Ruokavirastolle ja muille elintarvikevalvontaviranomaisille. Ruokaviraston ohjeistuksen ja koulutuksen avulla yhtenäistetään elintarvikevalvontaa. Myös elintarvikevalvonnan valvontatietojen julkistamisjärjestelmä Oiva on yhtenäistänyt elintarvikevalvontaa.

28. Kotieläimen korvamerkin riitettävä, jos merkintä vain yhdessä korvassa

Jos kotieläimeltä puuttuu korvamerkki toisesta korvasta, eläimestä tulee tunnistamaton, johtaa taloudellisiin sanktioihin. Tämä sanktio tulee jatkossa poistaa. Samoin esimerkiksi ympäristösuojelun alueellisen valvontaviranomaisen tulisi hakijan pyynnöstä osallistua ilmoitusmenettelyssä tai luvittamisessa ennakkoneuvotteluun, jotta menettely olisi sujuvaa ja voitaisiin vähentää turhia valitusprosesseja.

MMM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Eläinten rekisteröinti ja merkintä on osa EU:n yhteistä lainsäädäntöä, eikä siksi muutettavissa kansallisin päätöksin. Eläimen on oltava tunnistettu ja rekisteröity unionin** ja kansallisen*** lainsäädännön mukaisesti. Seuraamusten kohtuullistamiseksi tukijärjestelmissä sovelletaan säädösten ja komission antaman ohjeistuksen mukaisesti:

1) mahdollisuutta yhden eläimen tunnistepuutteeseen, jos eläin on muutoin tunnistettavissa ja korjaavat toimenpiteet on aloitettu,

2) mahdollisuutta eläimen toisen tunnisteen puuttumiseen, jos eläin on muutoin tunnistettavissa ja yhdellä tunnistimella merkityjä eläimiä on enintään 20 prosenttia kaikista tilan eläimistä sekä

3) mahdollisuutta virheelliseen pitopaikkailmoitukseen, jos eläimen sijainti tilan pitopaikassa voidaan todeta välittömästi paikalla tehtävän tarkastuksen kuluessa

**Neuvoston ja parlamentin asetus (EU) 2016/429, Komission delegoitu asetus (EU) 2019/2035, komission täytäntöönpanoasetus 2021/520

*** Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021), MMMa 67/2022 eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

YM: Ympäristöministeriön yhden luukun palvelujen hankkeessa on nimenomaisesti pyritty edistämään ennakkollisuutta lupa- ja valvontatehtävissä. Ehdotuksessa mainittu asia valvojan osallistumisesta luvituksen ennakoneuvotteluihin ja -tapaamisiin on sinänsä mahdollista ja kannatettavaa.

29. Kotieläinrakennusten laajentamista ja luvitusta helpotettava

Etenkin naapurien kuulemisen rajoittaminen tilanteissa, joissa kotieläinrakennusta laajennetaan. Tällä hetkellä jokaisesta luvasta on mahdollista valittaa erikseen.

YM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Uusi rakentamislaki ja sen korjaussarja tulivat voimaan 1.1.2025. Rakentamislaki pitää jo sisällään useita luvitusta helpottavia asioita ja lupakynnystä on ylipäänsä nostettu. Lisäksi maatilarakentamisen sekä maaseutuyritykseen kuuluvan maa- ja metsätalouden tai sen liitännäiselinkeinon harjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen rakentamisen asemaa on jo erikseen käsitelty RakL 46§ suunnittelutarvealueella. Tässä ehdotettuja lisäkevennyksiä ei nähdä mahdolliseksi, asia liittyy myös perustuslaillisiin edellytyksiin vaikuttaa ja osallistua omaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

30. Päivittäistavarakaupan hiilirajamekanismiraportoinnin helpottaminen

Viranomaisten pitäisi käydä yrityksiltä vaadittava raportointi säännöllisesti läpi ja kyettävä perustelemaan tarve raportoinnille. Lisäksi tarvitaan digitalisaatiota avuksi raportointiin.

CBAM-raportoinnissa (hiilirajamekanismi) tarvitaan helpotuksia pk- yrityksille sekä mahdollisuus käyttää vakioarvoja kvartaaliraportoinnissa.

TEM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Toimenpiteitä on käynnissä EU-tasolla. TEM katsoo, että hiilirajamekanismi on yksi niistä EU-lainsäädännön kokonaisuuksista, jotka tuovat yrityksille hallinnollista taakkaa. Vaikka omnibus I-paketti on annettu, mekanismia tulee edelleen kehittää

niin että se ei aiheuta ylimääräistä hallinnollista taakkaa yrityksille. Kansallisesti lisäisiä toimia ei ole mahdollista tehdä, Suomessa Tulli tekee jo hyvää työtä asiakastiedottamisessa ja ovat saaneet paljon hyvää palautetta.

”CBAM raportoinnissa tarvitaan helpotuksia pk-yrityksille”

Tätä hallinnollista taakkaa ollaan vähentämässä EU:ssa osana omnibus I paketin hiilirajamekanismia koskevaa yksinkertaistamisen ja tehostamisen esitystä. Soveltamisalan kynnysarvo nousee niin, että pieniä lähetyseriä tuovat maahantuojaat eivät jatkossa olisi mekanismin piirissä. Uudella 50 tonnin maahantuojakohteisella vuosirajalla 92% suomalaisista maahantuojista jää mekanismin velvoitteiden ulkopuolelle, jolloin käytännössä pieniä määriä CBAM-tavaraa tuoville pk-yrityksille velvoitteet poistuvat.

”Mahdollisuus käyttää vakioarvoja kvartaaliraportoinnissa”

CBAM:ssa on vuoden 2025 loppuun saakka käynnissä raportoinninvaihe, jossa maahantuoja velvoitetaan toimittamaan neljännesvuosittainen tuonnin päästöjen raportti. Vuodesta 2026 alkaen neljännesvuosittainen raportointivelvoite poistuu ja siirrytään kerran vuodessa tehtävään vuosi-ilmoitukseen. Täten jo raportointijakson muutos vähentää sitä määrää, joka raportteja täytyy vuoden aikana viranomaiselle toimittaa. Myös oletusarvojen (vakioarvot) käyttö tullaan maahantuojille vuodesta 2026 alkaen sallimaan. Näiden käytössä maahantuojalla haasteena voi olla, että oletusarvot tullaan asettamaan melko korkeiksi, jotta kannuste raportoida toteutuneet päästöt säilyy.

”Viranomaisten pitäisi käydä yrityksiltä vaadittava raportointi säännöllisesti läpi ja kyettävä perustelemaan tarve raportoinnille. Lisäksi tarvitaan digitalisaatiota avuksi raportointiin.”

CBAM: raportointivelvoitteet tulevat CBAM-asetuksesta, joka on sellaisenaan Suomessa sovellettavaa lainsäädäntöä. Omnibus I-paketti tuo myös raportointiin hieman helpotusta, kun tietyistä jo päästökaupassa tehtävästä tuplaraportoinnista luovutaan. Tiedot toimitetaan CBAM-rekisterissä, jonka kehityksestä ja hallinnoinnista vastaa komissio. Suomi on pitänyt toimeenpanon aikana yllä, että CBAM-rekisteriä tulee kehittää mahdollisimman automaattiseen suuntaan helpottamaan sekä maahantuojien että viranomaisten työtä. Käyttäjäystävällisyyttä on rekisteriin tietyiltä osin tulossa. Yksi haaste yrityksille voi olla se, että uuden kynnysarvon myötä myös hyvin pienet lähetyserat tulee raportoida ja tämä voi maahantuojille näyttäytyä hallinnollisena taakkana.

31. Luomutasetarkastuksen ja jäljitettävyydestarkastuksen siirto päivittäistavarakauppatasolta tukkutasolle

Yli 20 000 €/luomutuotteita myyvien kauppojen pitää ilmoittautua luomuvalvontaan. Myymälät eivät pysty tekemään luomuvastaanottotarkastuksia kuten Ruokavirasto vaatii. Järkevää olisi tehdä luomutase- ja jäljitettävyydestarkastus tukkukauppatasolla. Kaupan tehtävänä tulisi olla vain tarkastaa, että tavarantoimittajat ovat luomusertifioituja. Tuotteiden osalta, jotka tulevat keskusvaraston kautta, ei tulisi vaatia vastaanottotarkastusta lainkaan.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: *Luomutase- ja jäljitettävyydestarkastusten siirtäminen tukkutasolle edellyttäisi Ruokaviraston linjauksen muuttamista, jotta tukkutasolla voitaisiin keskittyä tehokkaampaan valvontaan. Ruokavirasto ei kuitenkaan näe, että linjauksen muuttaminen tässä asiassa olisi norminpurkua, koska se lisäisi eri variaatioita valvonnan järjestämisessä, mikä lisäisi hallintoa ja kustannuksia Ruokavirastossa. Toteutuessaan ehdotus merkitsisi, että valvonta tehtäisiin kaksipuolaisena:*

- EUn luomuasetauksen vaatimat pakolliset fyysiset käynnit kaupoissa sekä
- erillisenä valvontatoimena tasetarkastus y-tunnustasolla.

Vuonna 2024 vähittäiskaupoille annettiin selkeästi eniten huomautuksia virheistä kirjanpidon osalta (60,2 % kaikista huomautuksista) ja suurin osa ko. huomautuksista koski tasekirjanpitoa, mikä ei tue ajatusta siitä, että taseiden valvontaa voitaisiin tehdä pistokokein tukkutasolla. Kaikissa, paitsi yhden kauppaketjun kaupoissa, hankitaan lisäksi paikallisia tuotteita, joiden tasetta ei voi tarkastaa tukkutasolla. Tällainen menettely merkitsisi, että eri kaupparyhmien kaupat valvottaisiin eri tavalla.

Muutos edellyttäisi mahdollisesti kansallista säädösmuutosta, joka mahdollistaa valvonnan keskittämisen tukkukauppatasolle. Ruokaviraston mukaan järjestely ei vähentäisi tarvetta rekisteröidä valvontakohteita ja tehdä fyysisiä käyntejä kaupoissa/valvontakohteissa. Ehdotettu menettely aiheuttaisi sertifiointille ylimääräisen haasteen, jos samalla sertifikaatilla sertifioidaan y-tunnuksen kaikkia valvontakohteita. Käytännössä listattaisiin kaikki k.o. y-tunnuksen toimipisteet/valvontakohteet saman sertifikaatin osalle II. Jos yhdessä valvontakohteessa on haasteita ja säädöstenmukainen toiminnan verifiointia pitää jatkaa sen osalta, on koko kyseisen y-tunnuksen ryhmään kuuluvien kauppojen sertifiointi arvioitava uudelleen.

32. Luomuleipien myynnin mahdollistaminen tavallisessa paistopisteessä

Kaupan pitäisi rekisteröityä luomuvalmistajaksi, jos myy luomuleipiä paistopisteessä. Kyse ei ole valvonnan mukaan pakkaamisesta välittömään myyntiin. Luomuvalvontaan joutuminen tältä osin on liian byrokraattinen vaatimus. Valmistajat lopettavat kaupassa paistetun ja pakatun luomuleivän myynnin ennemmin kuin menevät luomuvalvontaan.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Tämä on norminpurkuehdottajalta väärinkäsitys. Vähittäiskauppa saa myydä välittömään myyntiin tarkoitettuja paistopisteellä paistettuja itse pakattuja luomuleipiä kuulumatta luomuvalvontaan, vaikka luomumaininta merkinnöissä olisi. Kuitenkin jos leipoo leipää myymälässä (jauholeipomo), tulee kuulua luomuvalvontaan. Lisäksi jos myy pakkaamattomia luomuleipiä tms. yli 20000€/vuosi, tulee myös kuulua luomuvalvontaan.

Ruokavirasto ei ole tulkinut mitä valmistus tarkoittaa, (luomuasetus art 3, 34 ja 38), koska määritelmä on luomuasetuksessa, artikla 3.44: ”valmistuksella’ luonnonmukaisten tuotteiden tai siirtymävaiheen tuotteiden säilömistä tai jalostusta tai mitä tahansa muuta jalostamattoman tuotteen käsittelyä alkuperäistä tuotetta muuttamatta, kuten teurastus, paloittelu, puhdistus tai jauhatus, sekä pakkaamista, merkitsemistä tai luonnonmukaista tuotantotapaa osoittavien merkintöjen muuttamista.” Pakastetun raakaleivän paistaminen uunissa ei välttämättä ole valmistusta, mutta taikinan teko on valmistusta. Kaupassa paistetun leivän pakkaaminen pusseihin, joissa on luomuväittäjä, on valmistusta (luomuasetus art 3).

Ruokavirasto on ohjeistanut, että välittömään myyntiin pakattuja tuotteita (esim. juustopalat ja leipä) ei katsota valmiiksi pakatuiksi tuotteiksi, eli niissä ei tarvitse olla merkintöjä, ei myöskään muutoin pakollisia luomumerkintöjä. Kaupassa paistetun leivän myynti pakkaamattomana on irtomyyntiä, jota tulee valvoa myös vähittäiskaupassa (luomuasetus art 35), jos valvontakohteen/toimipaikan/kaupan luonnonmukaisesti tuotetut irtomyyntinä myytävien tuotteiden vuotuinen liikevaihto ylittää 20 000€/vuosi.

33. Selkeytetään lakritsiipiipun asema muuna kuin tupakkatuotteena

Lakritsiipiipun oikeudellisen aseman selvittäminen siten, että kanta-asiakasedun kertymiseen että tuotteen mainostamiseen ja alennuskäytäntöön saadaan selvyys.

STM: Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Lakritsiipiipun asema tupakkalain mukaisena tupakkajäljitelmänä on selvä eikä se vaadi selkeyttämistä. Sen sijaan, jos lakritsiipiipun asemaa halutaan muuttaa, se edellyttää säädösmuutoksia. Haluttua asiantilaa selvitetään STM:ssä poliittiselta päädyltä.

34. Päivittäistavarakauppojen myymälöiden esillepanovaatimusten helpottaminen

Jos halutaan sijoittaa kaikki esim. joulun erätuotteet samaan myyntikalusteeseen, jolloin asiakkaiden olisi helpompaa löytää tuotteet, valvonnassa on tulkittu, että esim. tuoksukynttilöitä ei voi myydä samasta hyllystä joulusukklaiden kanssa. Ei-elintarvikkeita ei siis saisi olla elintarvikkeiden välittömässä läheisyydessä. Valvonnassa on eroja, mikä tulkitaan välittömäksi läheisyydeksi. Pitäisi säännellä tarkemmin "välitön läheisyys" sellaisten tuotteiden osalta, joilla on olemassa tuotekohtaisia säädöksiä.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Asiasta ei säädetä eikä siitä ole myöskään tarkoituksenmukaista säätää, koska normeja ei haluta lisätä. Esimerkiksi tuoksukynttilästä voi tarttua hajua suklaaseen.

35. Ympäristöluvitetun kalanviljelylaitoksen kuormituksen valvonta-ajan pidennys

Kalanviljelylaitosten ympäristöluvan kuormituksen valvonnan pitäisi perustua kolmen–viiden vuoden liukuvaan keskiarvoon nykyisen vuosikohtaisen rajan sijaan. Tämä mahdollistaisi tuotannon paremman sopeuttamisen vaihteleviin olosuhteisiin ja parantaisi kalojen hyvinvointia. Kuormitus ei kuitenkaan saisi keskimäärin ylittää luvassa määriteltäviä rajoja, eikä yksittäisen vuoden ylitys saisi olla yli 20 %. Muutos ei lisäisi kokonaiskuormitusta vesistöihin eikä aiheuttaisi lisäkustannuksia. Joustoa tulee soveltaa myös olemassa olevien ympäristölupien valvontaan.

YM: Toteutettu

Ministeriön perustelut: Tämä on toteutettu eli toiminnanharjoittaja voi jatkossa joko muuttaa nykyistä lupaa tai hakea uuteen lupaan joustoa. Luvittaja loppukädessä ratkaisee voiko joustoa kyseiselle paikalle myöntää. Tämä ei vaatinut varsinaista lakimuutosta, vain selvitystä, että onko nykyisen lain puitteissa mahdollista tehdä ja estettä ei ollut.

36. Ympäristölupakynnyksen nostaminen luonnonravintolammikossa

Ympäristölupaa pitäisi vaatia jatkossa vain yli 50 hehtaarin kokoisilta luonnonravintolammikoilta tai niiden ryhmiltä. Tämä keventäisi erityisesti pienimuotoisten kalankasvattajien hallinnollista taakkaa ja vähentäisi lupahakemuksiin liittyviä kustannuksia. Luonnonravintolammikoissa kasvatetaan ilman rehua yksikesäisiä kalanpoikasista istutettavaksi luonnonvesiin, ja niiden ympäristökuormitus on vähäinen. Lupakynnyksen nostaminen ei lisäisi merkittävästi vesistökuormitusta, mutta mahdollistaisi poikastuotannon

kasvun. Kalankasvatusta pyritään kohtelemaan tasapuolisesti muun alkutuotannon kanssa, ja rekisteröintivelvollisuus Ruokaviraston vesiviljelyrekisteriin säilyisi.

YM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Tästä ollaan parhaillaan tilaamassa ympäristövaikutuksia koskevaa selvitystä ja sen jälkeen voidaan pohtia, että voidaanko luparajaa nostaa heikentämättä merkittävästi ympäristön tilaa.

37. Sisämaan kalankasvatustiluksille suurempia ympäristölupia

Sisämaan kalankasvatus on keskeinen osa koko kalankasvatusketjua, sillä siellä kasvatetaan kalanpoikaset ruokakalaksi ja luonnonvesiin istutettaviksi. Tuotannon kasvattaminen edellyttää suurempia ympäristölupia sisävesien kasvatustiluksille, mikä mahdollistaisi myös paremmat vesiensuojelutoimet. Lupakynnystä ehdotetaan nostettavaksi niin, että ympäristölupaa vaadittaisiin vasta suuremmista päästöistä tai lammikkokoosta, mikä mahdollistaisi poikastuotannon kasvun ilman merkittävää lisäkuormitusta. Tämä muutos edistäisi vähäpäästöisten teknologioiden käyttöönottoa ja keventäisi hallinnollista taakkaa sekä viranomaisilla että yrityksillä. Kokonaisuudessaan ehdotus vahvistaisi Suomen kalaomavaraisuutta, parantaisi kauppasetä ja lisäisi alan työllisyyttä.

YM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Sama kuin edellä. Tästä ollaan parhaillaan tilaamassa ympäristövaikutuksia koskevaa selvitystä ja sen jälkeen voidaan alkaa pohtia, voidaanko luparajaa nostaa heikentämättä merkittävästi ympäristön tilaa.

38. Kiertovesikasvatuksen ympäristöluvan sujuvoittaminen

Kiertovesikasvatuksen ympäristölupaa ei tulisi vaatia, jos jätevedet johdetaan puhdistamoon, jonka kapasiteetti ja lupa kattavat niiden käsittelyn. Tämä vähentäisi hallinnollista taakkaa ja nopeuttaisi luvituksen prosesseja. Myöskään ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ei tulisi vaatia, jos käytetään olemassa olevaa teollisuusinfraa ilman merkittäviä muutoksia. Kiertovesilaitoksille ei ole tarpeen asettaa erillisiä määräyksiä kalatiheydestä, koska kasvatuksessa pyritään aina kalojen hyvinvointiin. Luvitus tulisi hoitaa kevyemmällä rekisteröintimenettelyllä, mikä säästäisi merkittävästi viranomaiskuluja.

YM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Kiertovesilaitoksia, joiden vedet johdetaan jätevedenpuhdistamoille, ei voida poistaa luvituksen piiristä, koska laitoksilla käsitellään kemikaaleja, syntyy jätettä ja otetaan vettä jne. vaikka ravinnekuormitusta ei synnykään. Rekisteröintimenettelystä on keskusteltu, mutta valmistelua ei ole ollut tarkoituksenmukaista käynnistää (vai muutama laitos kohteena). Suomessa on tällä hetkellä vain muutama ulkopuolista jätevedenpuhdistamoa käyttävä laitos ja potentiaalisia paikkoja on melko vähän, koska puhdistamon luvan tulee sallia kalankasvatustilosten vesien puhdistaminen. Vedet ovat puhdistamoilla myös laimeita, jolloin halukkuutta niiden vastaanottamiselle voi olla vaikea löytää.

39. Helpotetaan tuomioistuinten työtaakkaa digitalisoimalla avioero prosessi

Tällä hetkellä avioeroasioiden käsittely tapahtuu tuomioistuimissa kirjeitse tai sähköpostitse. Avioeroasioiden käsittely digitaalisesti helpottaisi tuomareiden työtaakkaa, tehostaisi prosesseja vähentämällä manuaalista työtä. Harkinta-aikoihin tai avioeroa koskeviin sääntöihin ei tulisi muutoksia vaan kyse olisi pelkästään tuomarin työn tekotavasta.

OM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Avioeroasioiden käsittely tuomioistuimissa on jo digitalisoitu, kun asiat käsitellään ja ratkaistaan AIPAJärjestelmässä. Käsittelyn edellytyksenä on kuitenkin vielä se, että asiat, henkilöt ja vaatimukset sekä tuomioistuimelle saapuvat asiakirjat kirjataan manuaalisesti AIPAAan. Tähän on tulossa helpotusta, kun avioeroasioissa otetaan näillä näkymin marraskuussa 2025 käyttöön OmaTuomioistuin-asiointipalvelu, jolloin (pääosin käräjäsihteerien) manuaalinen työ vähentyy tuomioistuimissa. Toteutus on nyt testausvaiheessa.

Tuomioistuinten työtä voidaan helpottaa vielä esimerkiksi poistamalla lainsäädännöstä se, että sähköinen todisteellinen tiedoksianto voidaan toteuttaa asiakkaalle ilman asiakkaan etukäteissuostumusta. Tarvittavat lakimuutokset ovat työn alla Digi ensin -hankkeessa ja niiden on tarkoitus tulla voimaan vuodenvaihteessa.

+++